

Joe L. Kincheloe: **Teachers as researchers: Qualitative inquiry as a path to empowerment.**
The Falmer Press, 1991.

Anmeldt af *Gunnar Green*, Cand. Pæd., Danmarks Lærerhøjskole.

Læreren som "kritisk professionel" - eller som "blue collar worker" udsat for "eksperternes" forskning?

Denne problemstilling er hovedproblemstillingen for Kincheloe og her ud fra konstruerer han sin sammenhæng.

Bogen er et kampskrift og en videnskabelig fremstilling af et problemkompleks. Dermed er bogen også noget, der ikke længere ses ofte, i hvert fald på den danske pædagogiske scene.

Lærerne skal fungere som professionelle, skal være iscenesættere af deres eget arbejdsliv. Strategien, Kincheloe plæderer for, indebærer **ret** til forskning på egne præmisser og samtidig demokratisering af feltet. Kamp mod de uddannelsespolitiske eksperter og deres "policymaking" på skoleområdet sammen med forældre og lokale skolebestyrelser.

Udgangspunktet for kravet om demokratisering hentes hos J. Dewey, der også bruges som en del af afsættet for diskussionen om lærernes rolle som skabere af viden på eget felt igennem begrebet **teachers as investigators**.

Kincheloe beskriver medrivende og engageret den **deprofessionaliseringsproces**, som den amerikanske uddannelsespolitiske udvikling har medført for lærere gennem Back to Basis bevægelsen / A Nation at Risk rapporten og den gennemførte rationalisering via nye uddannelsespolitiske krav om effektivitet, "regnskabspligt" og test via præfabrikerede materialer.

Lærere fratages, set i forhold til Kincheloes forestilling om det professionelle arbejde, muligheden for selvbestemmelse og indsigt via egen systematisk refleksion. Lærere overlades i stigende grad rollen som tilskuere **til** forskningsprojekter om dem og om deres pædagogiske praksis med efterfølgende generaliserede standarder, krav om ændringer, effektiviseringer af praksis.

Dette faktiske kompetencetab og Kincheloes vision om et mere demokratisk skolesystem / samfund er forudsætningen for beskrivelsen af "læreren som forsker".

Fremstillingen hviler grundlæggende på forestillinger hentet fra den kritiske teori og via dette udgangspunkt præsteres et langt og godt opgør med positivistisk videnssyn. Omdrejningspunktet er den tidlige Habermas og hans fremstilling af erkendelsesinteresser. Opgøret er nødvendigt, hvis læreres forskning, refleksion over praksis og konstruktion af viden skal kunne indgå med vægt i en uddannelsespolitisk diskussion.

Er projektet en del af en professionaliseringsstrategi for lærerne, er det nødvendigt for at forstå synspunkternes dybde og krav om fornyelse, at fastholde udgangspunktet, visionen omkring et ændret videnskabssyn.

Foregår professionaliseringsprocessen og den ønskede sammenknytning til videnskab inden for en traditionel positivistisk videnskabsforståelse, bortfalder projektets indre logik. Lærere bliver så blot eksperter som alle andre, med til at understøtte den allerede fremskredne proces, hvor mennesker fratages retten til selvbestemmelse over eget liv.

Tanken om professionalisering af lærerarbejdet ved at udvide læreres arbejdsfelt således, at det at foretage systematiske refleksioner over pædagogisk praksis, producere viden om praksis, er en del af lærerrollen, er en del af en pågående international diskussion om læreres arbejde.

I Danmark diskuteres samme tema bl.a inspireret af Erling Lars Dale og hans beskrivelse af Didaktisk rationalitet.

Både Dale og Kincheloe inspireres af forestillinger hentet alment fra den kritiske teori og Habermas.

Erling Lars Dale inddrager, til forskel fra Kincheloe, den sene Habermas i beskrivelsen af de tre kompetenceniveauer, den ny lærerrolle skal struktureres omkring, idet han i sit tredje kompetenceniveau arbejder med forestillingen om anvendelse af og konstruktion af videnskabelige begreber. Didaktisk teori konstrueret igennem deltagelse i argumentative dialoger.

Trods fælles udgangspunkt, begge refererer også til D. Schon, forekommer det mig, at netop synet på videnskab og særlig konstruktion af videnskabelige begreber anskues på forskellig vis af de to. Hvor Dale måske stadig opfatter videnskabelige begreber som generaliserede kontekstløse begreber, går Kincheloe dybere i sit klare opgør med en traditionel forståelse af viden. For Kincheloe er produktion af videnskabelige begreber **produktion af nye kontekstuelle sammenhænge** indsat i arenaer præget af forandringer og valgmuligheder. Kincheloe er dermed udfordrende læsning og god at forholde sig til i forhold til Dale.

Forestillingen om *det gode arbejde* - et nødvendigt udgangspunkt.

Lærerarbejdet er ikke længere et godt arbejde. De amerikanske lærere beskrives efter Back to basis bevægelsens hærgen som modløse og med mangel på selvfølelse.

De amerikanske lærere opfattes som udgangspunkt ikke som professionelle (hvilket i øvrigt er en del af den klassiske diskussion om lærerarbejdet helt tilbage til Lortie), men som "blue collar workers" (semi - professionelle), der ikke respekteres for den **særlige kontekstuelle** viden, de får gennem deres pædagogiske praksis, deres hverdag inden for uddannelsesfeltet.

Udgangspunktet for Kincheloe er en, i amerikansk sammenhæng(?), altdominerende udviklingstrend, hvor de etablerede traditionelle "professioner", læger, socialarbejdere og samfundsforskere fratager almindelige mennesker, de der ikke er professionelle (og dermed altså også lærerne) deres kompetence og hverdagsviden.

Viden er monopoliseret af eksperter isoleret fra det konkrete felt.

Viden betragtes som isoleret, generaliseret kundskab om udvalgte dele af verden.

For Kincheloe betyder det, at der må startes en modbevægelse. **Det civile samfund** må reagere og (gen)opbygge egne videnspositioner for egen praksis baseret på et andet syn på viden, der beskrives *som kritisk konstruktivisme*.

Formålet med tilbageerobringen er at genskabe **det gode arbejde** og erstatte de patologier, der er skabt som en del af moderne samfundsudvikling.

Det gode arbejde beskrives ved følgende kvaliteter:

- selvbestemmelse
- læring / udvikling via arbejdet
- indholdsvariation
- kollegialt samarbejde
- samfundsnytte
- "det legende menneske"

Modstillingen mellem godt og dårligt arbejde er ikke ny og kan, i forhold til danske diskussioner, ses i forskningen om læreres psykiske arbejdsmiljø. Uinteressant er den imidlertid ikke, og Kincheloes beskrivelse er velgørende, fordi han fastholder beskrivelsen til hans konkrete forestilling om forandring af lærerarbejdet. Og fordi den danske forskning om et bedre lærerarbejde ikke medførte forandringer i tråd med de forestillinger, der blev sendt til diskussion. Hermed berøres et tema, der, for Kincheloe, er et væsentligt omdrejningspunkt: Forholdet mellem forskning og praksis.

Er der en forbindelse, skal der være en forbindelse, hvordan skal spørgsmålet om indlejret magt, indflydelse afgøres?

Gav den danske forskning i læreres arbejdsmiljø ikke "resultater", således at lærerne selv så anvendelsesmulighederne, gav forskningen måske "resultater" via indflydelse på praksisfeltet på anden måde? Og vender måske i disse år tilbage gennem dele af bestemmelserne vedrørende læreres arbejdstid.

Det, der altså kunne have medvirket til at udvikle / forandre feltet indefra, bliver nu *ført* ind i feltet i en ramme, der af mange lærere forstås som krav om effektivitet og styring.

Den oparbejdede forskningsbaserede viden er nu blot koblet til et andet system, til en anden rationalitetsform.

Her findes en tydelig kobling til Kincheloes beskrivelse af udviklingen på den amerikanske uddannelsespolitiske scene. Kincheloes eksempler på uddannelsesforskning, drevet af en teknisk erkendelsesinteresse, ofte baseret på forskningsdesign uden mulighed for at forstå de særlige problemer og kvaliteter, der findes i feltet, er en grusom eksempelrykke.

Særlig interessant er Kincheloes beskrivelse af nogle forskningsprojekter, formuleret som aktionsforskningsprojekter og med krav om involvering af deltagere. Her vises det forbilledligt tydeligt, at også sådanne projekter kan ende med at "objektivere" dem, hvis liv der forskes i, hvis ikke det kritiske udgangspunkt holdes klart!

At adskille viden fra den vidende

Kincheloe gennemfører en fin diskussion af den positivistiske forskningstilgang og fastholder sit kritiske udgangspunkt, også når det gælder det, Kincheloe kalder for postpositivismen, som har en ubehagelig tendens til stadig at bide sig fast i større uddannelsesforskningsprojekter i Amerika (og måske også i Danmark).

Kincheloe giver diskussionen et godt perspektiv ved at gå helt tilbage til positivismens tidlige udgangspunkt omkring A. Comte. Her i den konstruerede ramme omkring uddannelse og skoleforskning klargøres det positivistiske perspektiv: forskning for at kunne forudsige, hvad skoler "burde kunne". Og hvad skolerne "burde" ændre i deres pædagogiske praksis for at leve op til forskningens påviste resultater.

I en tid, hvor vi også i Danmark mere og mere indgår i internationale forskningsprojekter i skolesammenhæng, bliver det væsentligt at diskutere design og forskningsformål. Tænk fx på den internationalt udbredte forestilling om **effektive** skoler, **effektive** klasser og **effektive** lærere.

Hvordan kan denne, i international sammenhæng, konstruerede "kontekstløse" forestilling om effektivitet have nogen meningsfuld udsigelseskraft i en dansk skolesammenhæng?

Kincheloe giver med sin kritik af den positivistiske videnskabsforståelse megen god inspiration til videre overvejelse.

Hvad er så viden konstrueret inden for **en kritisk konstruktiv** ramme? Hvad skal være den **forskende lærers** udgangspunkt for at udvide lærerrollen - at forske i eget felt?

Kincheloe fremsætter et sæt af "tentative guidelines" indeholdende syv aspekter:

- Konstruktion af et "meningsfelt", en grundlæggende opfattelse, baseret på autoritet bl.a. fra kritisk teori, feministisk forskning, Dewey og "afro - centric epistemologi".

- Forståelse, indsigt i de dominerende forskningsmetoder og deres effekter på uddannelsesfeltet.

- Selektive udvalgsmekanismer i relation til forskningsemner baseret på ønsket om frigørende praksis.

- Indsigt i forskellige forskningstilgange bl.a. kvalitative design med mulighed for at begribe læreres praksisviden.

- Oparbejdelse af kompetence til tolkning af indsamlet materiale.

- "Meningskonstruktioner" der over tid vil kunne ændre lærerens egen professionalisme.

- Oparbejdelse af viden i forhold til de "skjulte teorier" og forestillinger, der tidligere har været "guidelines" for praksis.

- Oparbejdelse af kompetence til, med støtte i forskningsprocessen, at fastholde lærerarbejdet som pædagogisk frigørende projekt.

Udfoldet over flere sider og sat ind i den komplekse sammenhæng, Kincheloe skaber for professionalisering af læreres arbejde, er dette, synes jeg, en meget spændende og inspirerende bog.

